

dringer i Færøernes Lagtingslov, hvoraf jeg med den ærede Formands Tilladelse skal læse op nogle Punkter. I Stedet for at Amtmanden skal være selvskreven Formand og sidde med Stemmeret og Provsten ogsaa skal være Medlem, foreslog Schrøter, „at Lagtinget kun skal bestaa af folkevalgte Medlemmer og vælge sin egen Formand og Viceformand. At Amtmanden skulde overvære Tingets Forhandlinger som kongelig Kommissarius, der som saadan kunde tage Ordet, saa ofte, han vilde, og at Afskrifter af de Erklæringer, der maatte blive afgivne over Lovforslag eller andre Sager, efter at de havde været forelagte Regeringen, skulde forelægges i Lagtinget i den næste Samling.“ Det sker nemlig, naar Lagtinget har vedtaget et Forslag, og det saa sendes gennem Amtmanden til Ministeriet, at Amtmanden afgiver Erklæring derover, men dennes Indhold faar Lagtinget aldrig at vide, og det har i sin Tid vakt stor Misfornøjelse, fordi man antog, at Ministeriet tog meget mere Hensyn til Amtmandens Erklæring end til hele Lagtingets Indstilling. Schrøter foreslog saa endvidere, at „Lagtinget om fornødent ved Grundlovsændring fik Lov til at indstille Forslag til Lov til hvilken af Lovgivningsmagtens Faktorer det ønskede det“, altsaa baade til Rigsdagen og Regeringen. Forslaget gik altsaa ud paa at tillægge Lagtinget større Indflydelse paa Lovgivningen i det hele. Dette Forslag blev ikke vedtaget paa Lagtinget, men ikke desto mindre har det, man kan næsten sige hvert eneste Aar, været fremme igen enten direkte som Forslag eller som omtalt ved Behandlingen af andre Sager.

Saa har der ogsaa senere ytret sig en betydelig Interesse for at skaffe Lagtinget større finansielt Selvstyre, om jeg saa maa sige. Man begyndte i 70erne med at tage Tanken op om Afløsning af Fisketiende og Afløsning af Tonsafgiften for færøiske Skibe. Det mente man at kunne gøre ved at paalægge Skat paa indhandlet Fisk i Købmændenes Boder. Det overskydende Beløb skulde henlægges til en særlig Landskasse. Det var i 1880, at det Forslag blev vedtaget enstemmigt paa Lagtinget. Saa kom Sagen op igen i 1885, men da hører man om det forrige Lovforslag, at det har været henlagt. Amtmanden havde slet ikke ekspederet det. Man er altsaa ogsaa udsat for saadanne Tilfælde, som at et Lovforslag, som bliver vedtaget af Lagtinget, kan henligge i 5 Aar uekspederet af Amtmanden; det er sikkert et meget uheldigt Forhold. Men saa op-

tages Lovforslaget, som sagt, igen i 1885; det behandles i nogle Samlinger, man forandrer Bestemmelserne og foreslaar, at i Stedet for at faa denne ny Skat paa Fisk skulde man gaa til en Spiritustold, og Spiritustolden skulde ordnes paa den Maade, at Tolden skulde indbetales til Færøernes Jordebogskasse, derfra udbetales til Tiendeejerne og de 8,700 Kr. til Staten som Ækvivalent for Ophævelse af Tonsafgiften. Resten skulde saa henlægges til en særlig færøisk Landskasse. Det opnaaede ogsaa Lagtingets enstemmige Tilslutning og blev sendt ned til Ministeriet. Men den daværende Justitsminister svarede tilbage, at han kunde ikke inklade sig paa at fremme dette Lovforslag, fordi det var Statsindtægter, der maatte gaa i Statskassen, og de kunde ikke overlades til Lagtinget. Lagtinget har jo altid stillet sig meget loyalt — jeg havde næsten Lyst til at sige alt for loyalt —, og det bøjede sig ogsaa i dette Tilfælde, og saa kom Loven da ud i en ganske anden Skikkelse, altsaa saaledes, at det hele, Spiritusafgiften og Udbetalingen af Tienden, skulde forvaltes af Staten. Denne Lov kom i 1894, og den gælder endnu.

Saa havde vi igen i 1896 et Lovforslag om Skat paa Storhvalfangsten. Der foreslog Lagtinget ogsaa, at Skatteindtægten af Storhvalfangsten skulde gaa til Lagtinget og administreres af Lagtinget. Men ogsaa den Gang blev der svaret Lagtinget: Det er en Statsindtægt, den kunne I ikke faa.

Det er jo ganske naturligt, at Følgen af, at disse smaa spredte Forsøg, som Lagtinget har gjort paa at skaffe sig selv nogle Indtægter til at administrere med, til at hjælpe paa Erhvervslivet eller til Kulturens Fremme paa Færøerne, ere faldne saa uheldige ud, er den, at man efterhaanden er bleven lidt mismodig og ikke har villet gaa videre, og derved er den Situation foranlediget, som vi altsaa for Øjeblikket staa i, nemlig den, at alle de Betingelser for Udvikling, som for mange Aar siden skulde have været ordnede oppe paa Færøerne, ere ikke mere til Stede. Vi have ganske vist heller ikke Skatter, vore Statsskatter ere næppe nok 2 Kr. pr. Individ, det er jo ingen Verdens Ting. Men det er beklageligt, at de ere saa smaa, det var bedre, om vi havde 30 Kr. pr. Individ eller noget saadant, det kunde vi meget bedre staa os ved, naar vi ellers havde de andre Udviklingsbetingelser, altsaa havde faaet lavet noget for de Penge, vi da havde svaret i Skat.

I 1902 kom der saa fra Lagtinget